РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 28-го грудня 1916. Ч. 156. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, December 28, 1916. No. 156.

ДАЛЬШІ УСПІХИ В РУМУНІЇ.

На полудне від Браілї і в Добруджі полонено 6.500 Москалів.

Німеччина домагаєть ся конференції делеґатів воюючих держав.

РІШУЧЕ СТАНОВИЩЕ РОСІЇ ПРОТИ МИРОВИХ ПРЕДЛОЖЕНЬ НІМЕЧЧИНИ.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬ СЯ СКЛИКАНЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЕЛЄҐАТІВ ВОЮЮЧИХ ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН, 26. грудня. — **Німецьке правительство вручило нині американському амбасадорови відповідь на ноту президента Вілсона в справі мира.**

Німеччина предкладає бажанє, щоби скликати сейчас конференцію делеґатів воюючих держав в справі обговореня услівий мира. Конференція мала би відбути ся в місті одної із невтральних держав.

В тійсамій ноті заявила Німеччина, що про справу, аби на будуче запобігти війнам, можна говорити доперва по скінченю сеї війни.

Австрія, Болгарія і Туреччина вислали ноти тогосамого змісту.

НЕВТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ ПІДПИРАЮТЬ МИРОВУ АКЦІЮ ВІЛСОНА.

ВАШИНГТОН, 26. грудня. — З тутешних урядових кругів доносять, що за примірои **Швайцарії**, яка вислала до всїх держав рівнож ноту в справі мира в дусї ноти Злучених Держав, пійдуть небавом також і прочі невтральні держави.

Голяндія, Еспанія, Данія, Швеція, Норвеґія і Римський Престол мають вже в найблизшім часї підприняти в сїй справі відповідні кроки.

РІШУЧЕ СТАНОВИЩЕ РОСІЇ ПРОТИ МИРА.

ЛОНДОН, 26. грудня. — Російський міністер для заграничних справ, Покровський, зложив нині в справі теперішнього положеня і великих політичних питань заяву, в якій представив програму Росії щодо її дальшого становища. Зложена ним заява обіймає отсї три головні точки:

1) У відношеню Росії до її союзників не зайшла жадна зміна.

2) По війні буде заключений торговельний союз між Росією а Францією й Анґлією.

3) Війна буде ведена аж до остаточної побіди.

Ноту Німеччини в справі мира назвав міністер облудою, і з тої причини також і відповідь Росії на мирову ноту Вілсона буде дана у відповіднім тоні.

АНҐЛІЯ ВЗИВАЄ НА НАРАДУ ВСЇХ СВОЇХ ПРЕЗИДЕНТІВ КАБІНЕТІВ.

ЛОНДОН, 26. грудня. — **Анґлійський секретар для кольоній відзвав на припорученє президента Ллойда Джорджа всїх президентів кабінетів в анґлійських кольоніях на воєнну нараду в Лондонї.**

На тім засїданю мають бути обговорені пекучі справи, які відносять ся до справи дальшого веденя війни і уложеня в порозуміню з державами, які стоять в союзї з Анґлією, можливих услівий мира.

Засїданє має відбути ся найпізнійше з кінцем місяця лютого.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НІМЕЦЬКІ ГАРМАТИ БОМБАРДУЮТЬ МІСТО МАЧІН В ДОБРУДЖІ.

БЕРЛІН, 25. грудня. — **По здобутю дунайської пристани, Ісакчі, союзні війска розпочали бомбардувати примісток коло укріпленого міста Мачіна.**

Урядовий звіт звучить:

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: В північній Волощинї відбуваєть ся велика битва. Воєнні операції наших війск поступають успішно наперед.

„В Добруджі наші гармати бомбардують примісток Мачіна.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: Недалеко від Дзімброслави наші війска прогнали російські патрулї. В долинї ріки Ойтуз наші війска ударемнили два напади Москалів.

„АРМІЯ КН. ЛЄОПОЛЬДА: В околиці Лисця, на полудневий захід від Станислава, наші війска прогнали російські патрулї".

ВЕЛИКА БОРОТЬБА О МІСТО МАЧІН, ПОСЛЇДНУ МІСЦЕВІСТЬ В ДОБРУДЖІ.

ЛОНДОН, 26. грудня. — **В північно-західнім кутї Добруджі ведеть ся завзятий бій о послїдну місцевість, яка находить ся ще в руках російських війск.**

Неприятельські війска в Добруджі розпочали після здобутя обох дунайських пристаний, Тульчі й Ісакчі, бомбардованє міста Мачіна.

Коли би неприятелеви вдало ся здобути також сю місцевість, тоді він буде мати спромогу острілювати місто Браілю. Російські і румунські війска ставлять сильний опір, щоби удержати у своїх руках оборонну боєву лінію над Серетом. Браіля є головною точкою на сїй лінії і головною зелїзничою стацією, на якій перетинають ся два зелїзничі шляхи. В сїй дунайській пристани находять ся величезні скількости збіжа і нафти, які свого часу були тут перевезені з Волощини. З Мачіна до Браілї веде через Дунай міст, який перед кількома місяцями побудували були для переходу російських війск до Добруджі.

Тутешні військові знавці числять ся з можливостию, що найблизшою цїлию Макензена буде розвиненє боєвої лінії німецьких війск здовж Серета, що може потягнути за собою конечність дуже тяжкого утвореня нової лінії на цїлім боєвім фронтї, почавши від Карпат аж до Волощини. Коли би Макензенови се пощастило ся, він міг би розпочати наступ на полудневу часть Росії в напрямі Одеси.

РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 26. грудня. — Російський урядовий звіт звучить:

„В ГАЛИЧИНІ: Неприятель розпочав сильне бомбардованє наших становищ в околиці Пеняків, Манаїва і Гупаловець (на полудневий захід від Залозець).

„На полуднє від Бережан неприятель острілював наші становища на горбках, на схід від Липиці долішної і Свистїльник.

„В РУМУНІЇ: Над границею Молдавії, в долинї ріки Касіно, румунські війска відзискали одну гору, яку вчера були втратили.

„Неприятель розпочав сильний наступ в околиці Драгославова. Румунські війска ударемнили його при помочи протинаступу. Над жерелами ріки Римнік наші передні сторожі уступили на головні становища.

„На боєвім фронтї коло Філіпешті відбито напад переважаючого силою неприятеля, однак опісля наші війска були приневолені опорожнити сю місцевість, знищену цїлковито гарматним огнем неприятеля.

СОЮЗНІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ ФІЛЇПЕШТІ. — 5.500 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛЇВ.

БЕРЛІН, 26. грудня. — **Союзні війска здобули місцевість Філїпешті, яка лежить в половинї зелїзничого шляху Бужеу-Браіля.**

Дунайська велика пристань Браіля (над устєм Серету), є тепер загрожена рівночасно з двох сторін, від полудня і від сходу.

В останних битвах в північно-східній Волощині союзні війска полонили 5.500 Москалів.

В Добруджі полонили союзні війска около 1.000 Москалїв і здобули три машинові кріси.

Урядовий звіт звучить:

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: В битвах, які вели ся в останних днях на рівнинї північно-східної Волощини і здовж гірського пасма на полуднє від міста Римнік-Сарат, полонили союзні війска 5.500 Москалїв.

„Вчера німецькі війска, скріплені батальонами війск австрійських, взяли приступом місцевість Філїпешті, яка лежить на зелїзничім шляху Бужеу-Браіля.

„В Добруджі після завзятої битви на цїлій боєвій лінії відбито всї напади неприятеля. Болгарські, німецькі і турецькі війска взяли підчас сеї битви 985 Москалїв в полон і здобули три машинові кріси.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: В околиці гори Ледової (в Карпатах) відбуваєть ся сильна перестрілка артилерії. В долинї ріки Неґри, на полуднє від Дорна Ватри, ударемнено напад російських війск.

„АРМІЯ КН. ЛЄОПОЛЬДА: Над долішним Стоходом чинність російської артилерії була сильнійша як звичайно. На північний захід від Луцка полонено підчас нападу 16 салдатів".

—o—

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

НОВІ УКРІПЛЕНЯ НА БОЄВІМ ФРОНТЇ У ФРАНЦІЇ.

БЕРЛІН, 26. грудня. — **Цїлковита перерва у воєнних операціях над рікою Сомою протягом останних чотирох тижнів дала Нїмцям спромогу побудувати здовж цїлої боєвої лінії укріпленя нової системи.**

Вже давнійші укріпленя не дозволяли неприятелеви на переведенє наступів на ширшу скалю. Про се сьвідчать наступи неприятеля протягом останних пятьох місяців.

Нові укріпленя є так удосконалені, що навіть передні рови є охоронені дротяними огородами, а окопи є глибоко впущені в землю і получені зі задними укріпленями достаточним числом хідників.

—o—

ВОЄННИЙ ДИКТАТОР У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 25. грудня. — **На засїданю воєнної ради іменовано ґен. Ліотея воєнним диктатором у Франції.**

Воєнний диктатор одержав необмежену власть у всїх справах, які відносять ся до воєнних приготовлень і переведеня самої війни. Всї інтересовані команданти і урядники підлягають власти диктатора.

НА МОРИ:

АВСТРІЙСЬКА ФЛЬОТА ЗАТОПИЛА 2 ІТАЛЇЙСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛЇ, А 4 УШКОДИЛА.

БЕРЛІН, 26. грудня. — **Австрійсько-угорська адміралїція доносить, що в битві в проливі Отранто австрійська фльота знищила два італїйські воєнні кораблї, а 4 кораблї ушкодила. В битві віднесли легкі ушкодженя лише два австрійські кораблї.**

Урядовий звіт звучить:

„В ночи з 22. на 23. грудня австрійські торпедовці зробили напад в проливі Отранто і затопили два італїйські патрульні кораблї. Підчас повороту заступило дорогу австрійській фльотилї шість неприятельських торпедовців. В часї битви на однім неприятельськім кораблї вибухнув огонь, а три инші зістали на близку віддаль три рази поцілені. Наші кораблї змусили відтак неприятеля до утечі.

„Один із наших торпедовців був два рази поцілений в комин, а один відніс від стрілу легке ушкодженє. Один чоловік убитий, ранених нема."

ІТАЛЇЙСЬКИЙ РАПОРТ.

РИМ, 26. грудня. — Італїйська адміралїція доносить:

„Дня 23. грудня фльотиля, зложена з кількох ворожих кораблїв, перевела напад на наші патрульні кораблї. Французькі й італїйські кораблї поспішили на поміч і неприятель утік під охороною темряви. Які втрати потерпів неприятель, незвісно. Два французькі торпедовці і один патрульний корабель легко ушкоджені".

В АВСТРІЇ:

АВСТРІЙСЬКО-УГОРСЬКИЙ МІНІСТЕР ВІЙНИ, КРОБАТІН, УСТУПИВ.

БЕРЛІН, 25. грудня. — **З Відня доносять, що австрійсько-угорський міністер війни, ґен. Кробатін, уступив, а його становище має обняти ґен. Шляєр.**

В НІМЕЧЧИНІ:

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ПОБІЛЬШИТЬ СЯ НА ВЕСНУ О 4 МІЛЇОНИ ЖОВНЇРІВ.

ЛОНДОН, 25. грудня. — **Новий закон в справі так званої „цивільної армії" дасть змогу Гінденбурґови поставити на боєву лінію нові мілїонові війска.**

З Амстердаму доносять, що через зорґанізованє робучих сил (цивільної армії) будуть звільнені **4 мілїони мущин, спосібних до військової служби.** Сї люди були доси заняті головно у фабриках амуниції і в копальнях.

ВИБІР ПОЕЗІЙ ІВАНА ФРАНКА.

Вже вийшов з друку накладом „Свободи" Вибір Поезій Івана Франка. Ся книжка обнимає 128 сторін друку слїдуючого змісту: Житєпись Івана Франка. — Мойсей (поема). — Із книги Кааф. — Каменярі. — Наймит. — Притча про житє. — Сей збірничок поезій повинен находитись у кождого Українця, а передівсїм повинні його набути бібльотеки товариств і читальні. В теперішній порі, коли скрізь по наших громадах устроюють ся концерти в память Ів. Франка — ся книжка віддасть комітетовим таких сьвят незвичайну прислугу. При помочи сеї книжочки, в якій находить ся обширна житєпись Ів. Франка, можна виладити гарний відчит та найти в нїй богато добірного матеріялу для декламації. Наклад невеликий, а цїна приступна для кождого, бо всего 35 центів. Замовленя належить висилати на адресу:

„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висилаю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF MEMBERSHIP LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

Московське „Русское Слово" (ч. 265) доносить, що на жаданє громадської ради в Кременчуку, полтавської ґубернії, повітова рада ухвалила поробити заходи, аби у сїльских школах завести науку української мови.

Оборот, який взяло польське питанє, спричинив між російськими націоналїстами величезне занепокоєнє, бо вони побоюють ся, що й инші російські народи виступлять невідмінно зі своїми національними домаганями. З тої причини петроґрадське „Новое Время" (з 28. жовтня б. р.) запротестувало против недавної постанови російського уряду, який позволив на отворенє в Київі народної школи, в котрій викладовим язиком мала би бути українська мова. Згадана часопись говорить між иншим отсе:

> Ми не можемо глядїти байдужно на якенебудь вкорочуванє прав російської лїтературної мови на просторах, сягаючих від Карпат аж до Спокійного океану і заселених мілїонами людий. Боротьба, піднята против злуки панслявістичної культури, а особливо уступки, зроблені Українцям, вдоволять лише Відень.

У відповідь на мирову ноту президента Вілсона петроґрадська „Рѣчь" пише:

> Урядова відповідь не може заявити, що алїянти хочуть знищити турецьку державу, аби на все унеможливити пляни Німеччини заволодїти всесьвітом, або що алїянти жадають зреорґанізованя Австро-Угорщини, щоби унеможливити нїмецькі пляни щодо центральної Европи — ті пляни, які є головною основою всесьвітного панованя. Дипльоматія не може поставити відповідних услівий, хоч би тому, що теперішні воєнні успіхи не дають алїянтам до того підстави. Або ще коротше сказати, се означалоб, що дипльоматія сказала би, що війна скінчила ся для алїянтів некорисно.
>
> Італїя не здобула ще Трієсту, Франція не сотворила собі ще сильної границї над Реном, Англїя ще не знищила німецької фльоти і взагалї алїянти ще не поконали німецької сухопутної сили і ще до нині нема ніяких ґарантій для будучини, що сьвіт буде увільнений від натиску мілїтаризму.

Дальше „Рѣчь" пише, що алїянти будуть аж тодї вдоволені, коли диктувати-муть мирові услівя.

Російська часопись „Биржевыя Вѣдомости" подала телеґраму, яка відтак оказала ся цїлком неправдивою. Яко жерело телеґрами „Биржевыя Вѣдомости" подали часописи „Даґбляд" (в Стокгольмі) і „Свенска Даґбляд". Дня 15. грудня „Биржевыя Вѣдомости" подали за згаданими шведськими часописями вістку, що Німці понесли в Румунії страшні страти. Страти були так великі, що навіть сам німецький ґенеральний штаб занепокоїв ся.

Редактори згаданих часописий, довідавшись про таку телеґраму, звернули ся до Маркова, представника петроґрадського телеґрафічного бюра в Стокгольмі, і заявили йому, що такої телеґрами вони ніколи у своїх часописях не поміщували, і що „Биржевыя Вѣдомости" поступили зглядом їх часописий нечесно.

Марков приобіцяв цїлу ту справу розслїдити.

Основанє „Української Ради".

З днем 26. грудня „Українська Рада" війшла в житє.

На зборах делеґатів українських центральних товариств і орґанізацій, які відбули ся в днях 25. і 26. грудня в Ню Йорку, основано спільне товариство під назвою Українська Рада в Америцї.

В склад Української Ради війшли: грецько-католицька дієцезія, Український Народний Союз, Провидїнє і Згода Братств.

До Екзекутивного Комітету Української Ради зістали вибрані: о. Володимир Довгович, предсїдатель; **Дмитро Капітула і Петро Кирилюк,** заступники предсїдателя; **о. Евстахій Сидоряк,** секретар фінансовий; **Григорій Заячківський,** секретар рекордовий; **Константин Кирчів,** касієр; **о. Александер Павляк, о. Володимир Держирука і Семен Ядловський,** виділові. До контрольної комісії війшли: **Андрій Гавриляк, Іван Боросєвич і Андрій Савка.**

Близше про сю справу напишемо в слїдуючім числї.

Протест Українців
ПРОТИ ВИЛУЧЕНЯ ГАЛИЧИНИ.

УСТУПЛЕНЄ ПРЕЗИДІЙ УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТАРНОГО КЛЮБУ І ЗАГАЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ.

За польськими американськими часописями наводимо отсї дві вістки про становище австрійських Українців супроти наміреної автономії для Галичини:

Протест Українців проти віддїленя Галичини.

Галицька суспільність (польська) не симпатизує, здасть ся, з кличами своїх галасливих урядових провідників (Поляків), що видно з холодного становища незалежної преси і з браку звичайних в Галичині походів і масових зборів, крім офіціяльно уряджених.

Коли так офіціяльна Галичина тріюмфує — рівночасно збирають ся над нею грізні бурі, які сьвідчать, що про спокійне житє і розвій відокремленої Галичини не може бути мови. Всї українські партії зєднали ся, — заведені в надіях приобіцяних їм їх великим приятелем, а неприятелем Поляків, бувшим премієром міністрів ґр. Штірком — і рішучо протестують проти віддїленя Галичини, заявляючи, що про згоду і порозуміне з Поляками не може бути й мови.

Ото, як відомо, ґр. Штірк приобіцяв Українцям, що також згодив ся попертя і ґр. Тіса, що східна Галичина буде відділена яко український край, з котрого знова відділить ся Львів з осібною самоуправою.

Тимчасом надії завели. Українській депутації, котра день перед оголошенєм маніфесту була у президента міністрів, др. Кербер показав виготовлені маніфести і заявив, що мають змогу порозуміти ся з Поляками, про що Українці не хочуть і чути.

По тій нефортунній авдієнції вже 7. грудня всї українські клюби згідно ухвалили протест проти віддїленя Галичини і резолюцію за отворенєм окремого українського коронного краю в рамах Австрії.

„Дзєннік Звйонзкови".

Димісія обох українських президій.

Бюро Вольфа телеґрафічно доносить з Відня:

„Як подають часописи, під предсїдательством віцепрезидента парляменту Юліяна Романчука яко найстаршого віком посла відбулись повні збори українських репрезентантів, в яких взяли участь всї члени палати послів і панів.

„Предсїдатель заявив, що Президії Українського парляментарного Клюбу і Загальної Української Ради подали ся до димісії з причини заповідженого вилученя Галичини.

„По сїм посол Кость Левицький зложив обширне справоданє про переговори з правительством. По оживленій дискусії, яка тривала цїлий день, принято ухвалу, в якій по історичнім вступі, обговорюючім прилученє Галичини до Габсбурґської монархії, сказано:

„Намірене вилученє Галичини найболючійше нарушує історичні і вже набуті для українського народа права і віддає четвертий з ряду щодо величини нарід під самовільне правлїнє його національного ворога. Український нарід ніколи не признасть вилученя Галичини під польське пановане і ніколи не зречеть ся самоуправи на рідній землї, як також права до утвореня осібного українського коронного краю в границях Австрії".

„Америка Ехо".

Повисше наведені телеґрами дають досить ясний образ про становище, яке заняли Українці в справі відручного письма австрійського цїсаря, в якім поручено свого часу президентови д-рови Керберови зробити приготовленя до вилученя Галичини зі звязи країв, репрезентованих у Відни, і до наданя їй окремої автономії.

Як показуєть ся з повисше наведених телеґрам, австрійське правительство зі смертию президента кабінету Штірка не то, що знищило всї обітниці, зроблені президії Українського парляментарного Клюбу, але навіть противно: заняло зовсїм вороже становище супроти Українців, віддаючи їх на ласку й неласку наших відвічних ворогів, Поляків.

Чи обітниці, зроблені свого часу Українцям з рамени президентів, ґр. Штірка і ґр. Тіси, були щирі, треба нині сумнївати ся, бо годї припускати, щоби сама смерть президента могла аж до тої степени змінити відношенє правительства супроти Українців.

Без огляду на те, які були мотиви, котрі спонукали австрійське правительство до сего кроку, мусимо уважати його яко найбільше насильство, якого взагалї допустило ся австрійське правительство за цїлий час належаня українських земель до австрійсько-угорської монархії.

Резиґнація президії Українського парляментарного Клюбу і президії Загальної Української Ради є сильним висловом протесту австрійських Українців проти сего нечуваного насильства австрійського правительства на нашім народі. Президії обох українських репрезентацій уступили, даючи тим доказ, що їх честь не позволяє їм вести якінебудь дальші переговори з таким правительством, котре допустило ся так страшного насильства на нашім народі.

* * *

Маємо надію, що австрійські Українці помимо воєнного стану в старім краю доложать всїх своїх старань і зусиль, аби з цїлою силою виступити проти наміреного насильства австрійського правительства.

Ми однак зі своєї сторони є обовязані як найсильнійше підперти їх в сїй боротьбі проти австрійського правительства. Щоби дати вислів становища американських Українців супроти сего злочину, поповненого на нашім народі в старім краю, „Українська Рада" на своїх загальних зборах, які відбули ся дня 25. і 26. сего місяця в Ню Йорку, ухвалила в сїй справі як слїдує:

Дня 14. січня б. р. урядити у всїх українських товариствах і парохіях збори, на яких має бути ухвалений протест проти наміреної автономії для Галичини.

В тій цїли „Українська Рада" розішле вже в найблизших днях до всїх товариств і парохій в сїй справі реферат і резолюції, які мають бути відчитані і приняті на зборах товариств і парохій.

Безпосередно опісля „Українська Рада" внесе в імени тих всїх товариств спільний протест.

Українцям в Австрії грозить велика небезпека, австрійським Українцям грозить давна ляцька неволя. Однак нам не вільно упадати на дусї, але якраз се повинно бути для нас ще сильнїйшим товчком до боротьби з ворогами нашого народу.

КОЛИ БИ ТАК ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ БУЛИ В ПОЛОЖЕНЮ НІМЕЧЧИНИ...

Американців є 100 мілїонів. Японців є 54 мілїони. Оба сї народи є віддїлені від себе 7.000-милевою поверхнею води, а однак Американцї все побоюють ся Японців, — і мають до сього причину. Японія звернула свою увагу на побереже Злучених Держав, — на богату і урожайну Калїфорнію. Японія хотіла би (і таки хоче здасть ся) здобути Калїфорнію для себе, аби тимсамим відібрати Злученим Державам найважнїйші пристані над Великим океаном.

Одна нюйорська американська часопись, обговорюючи сю тему, питає: Як се виглядало би, коли би замісць сих 54 мілїони Японців, віддїлених морем, Злучені Держави мали 160 мілїонів Японців таки під боком? Коли би так в Канадї і в Мексику було 160 мілїонів Японців, сильних, привязаних до свого володїтеля; коли би їх расовий приріст збільшав ся що року о 5 або 6 мілїонів душ більше, як би тодї се виглядало? — Тодї ми мусїли би побоювати ся і то навіть дуже.

Коли-ж ми представимо собі положенє Американців в сусїдстві зі 160 мілїонами Японців, — пише дальше згадана часопись — то можемо собі представити, як почуває себе Німеччина у відношеню до Росії і що є причиною, що Німеччина безуслівно жадає сотвореня буферової держави між собою і Росією.

Росія стоїть у дверях Німеччини. Коли виповіджено війну, тодї Росія перейшла лише звичайну границю і вдерла ся до Німеччини. І нині Німеччина згодить ся відбудувати Бельґію і віддати здобуту часть Франції, але ніколи не згодить ся віддати землї здобуті від Росії.

За десять лїт від нині населенє Росії буде виносити 225 мілїонів душ. За яких 20 лїт, населенє Росії буде більше ніж населенє цїлої Західної Европи. Тодї Европа не буде вспілї оборонити себе перед пів-цивілїзованою Росією.

Тодї Росія, в додатку до своїх 40 націй, завоює Німеччину, Австрію, Францію, Англїю і инші меньші держави.

Отже не в інтересї самої лише Німеччини є сотворити між Росією охоронний мур і тимсамим її ослабити. Се лежить в інтересї всїх західно і середно-европейських націй і держав, бо коли се не станеть ся тепер, то за кілька лїт вибухне нова війна між Німеччиною і Росією.

АЛЬБАНСЬКЕ РОДИННЕ ЖИТЄ.

(Альбанський дім. — Дивні звичаї. — При обідї. — Безрадна монотонність. — Епідемія чахотки. — Неволя молодих дівчат. — Весїльна комедія. — Уродини і смерть).

В ніякім краю Европи не придержують ся так строго звичаїв минувшини, як се дієть ся в Албанії. Струя часу переплила попри сей малий войовничий гірський нарід, здобутки культури остали йому чужі, а навіть турецьке пановане не лишило ніякого свого впливу. Передвсїм альбанське родинне житє задержало дотепер тісамі форми, які мало перед віками. Доми богатих Альбанців однаковські, майже без ніяких відмін. Є се масивні будови, в нутрі яких находить ся подвіре, засаджене овочевими деревами. Будинки є великі та просторі, бо сини також і по подруженю не покидають батьківського дому, а батько, подібно як в старині, до останних днів свого житя головою цїлої родини. На долї дому містять ся пивниці, стайні та инші господарські приміщеня. На першім поверсї є властиві мешкальні кімнати з побіленими вапном стінами, які є прикрашені деревляними різьбами, а у католицьких родин образами сьвятих. Підлогу вкривають коври, довкола стін находять ся рівнож коври, але грубші та вистелені низкими подушками з генуенського або венецийського оксамиту. Ніде не бракує високого, старосьвітського огнища. Вузкі, рештою осмотрені вікна впускають лише мало сьвітла до нутра хати.

В обідовій порі збирають ся всї члени дому. Вони сїдають на землї довкруги мідяної плити, на якій уставлені дуже простенькі потрави. Кождий набирає собі їду своєю ложкою та опісля витирає її сукном, яке лежить усїм разом на колїнах. Заки одначе зачнуть їсти, желають собі всї взаїмно доброго апетиту та випивають кілька чарок легкої, у себе дома приладженої горівки. Коли дома є чужинцї, то жінки не беруть участи у спільнім обідї, лише обслугують гостий, подають їм власні тарелї, на яких ті, так хоче товариськість, все дещо мусять лишити. Коли би гість зовсїм випорожнив тарілї, було би се з боку гостя нечемностию. Коли стане темно, то служба розстелює на підлозї матрацї та вовняні покривала. Лише в деяких родинах в Албанії їдять при столї, а сплять в ліжку. Батько, мати та всї неподружені дїти ночують у спільній кімнатї.

Убожество або захланність та брак всякої марнотратности надають альбанському родинному житю характер безжурної одностайности. День минає на працї у ровах, темних робітнях базару. Найосновнійші засади гіґієни є Албанцеви зовсїм незвісні. Алькоголю, кави та нікотини надуживає він в такій мірі, що слабкий його орґанізм майже не всилї оперти ся чахотції, яка стала найгіршою язвою Албанії на ту страшну недугу. Лїкарі оцїнюють смертність в Албанії на ту недугу 60 процент.

Житє молодих дівчат в Албанії є невисказано сумне. Аж до свого подружа вони майже не виходять з кімнати, говорять і живуть лише зі своїми найблизшими своякими; займають ся вишиванєм шовком або бавовною. Лен в Албанії незвісний. В роках свого дівоцтва виконує молода Албанка своїми пильними руками не лише свою виправу, але також все те, чого вона і в супружім житю буде потребувати для мужа і дитини, на уродини і на похорони. Про її судьбу рішає лише батьківська воля. Мужа, якй їй призначений, бачить вона вперше в день свого вінчаня. Коли батько повідомляє її, що вже рішив про її будучність, мусить вона прибрати сумне лице, хоча би в нутрі була весела, а саме з тої причини, що наконець опускає свою довголїтну неволю. Після звичаю обовязана Албанка і дальше грати ту комедію. Коли перед її дверима стане віз запряжений двома волами, що має її повезти до вінчаня, і двох свояків нареченого ожидає її на улиці, мусить вона дати ся двом своїм своякам насильно занести на віз. Вона ловить ся за стіни, за мури та з заслоненим лицем серед плачу всїдає на весїльний віз. На кождім закруті улиці повторяє вона свої нарікання, а в церкві доперва за третим разом можна їй на питане сьвященика тихцем сказати своє „так". Також до дому будучого її мужа мусять її внести насильно. Своячки молодої очікують її в дом нареченого серед музики та танців. В хвилї, коли вона переступає поріг, закидають їй на голову червоне шовкове сукно і так ведуть сходами до кімнати, де її очікує родина мужа. Він опустив її ще в церкві і також насильно мусить дати ся завести до власного дому. Албанка не одержує ніякого віна. Навпаки наречений мусить родичам дівчини заплатити певного рода відшкодоване в сумі 100 до 200 корон за те, що позбавляє їх робучої сили.

Два днї перед вінчанєм чорнять кождий альбанський наречений волосє та брови; в цїлій Албанії не видко ніде ясного волосся жінки. Чорне волосє — се найбільша прикраса Албанки. Радощі житя скупо дістають ся Албанці. Коли вона має стати матерію, то до її кімнати вносять одінє, в якім мають похоронити її та її дитину на случай, коли би вона не пережила сьвої важкої години. Коли ж небезпека минула, все минуло ся добре, то убирає ся Албанка в свої найдорозші одяги, заслоняє своє лице, сїдає спокійно, неповорушно та мовчки на стільци і очікує гостий. Кождому з гостий подають яйце, яким гість кидає понад лице новонародженої дитини та висказує желанє, щоби дитина була завсїгди біла та ніколи не червоніла. По кількох місяцях виконують на дитині процедуру, яка лише в Албанії певно має місце. Запрошують найвизначнїйшого між знакомими, щоби обтяв дитині волосє. Вибраний вступає через те в рід посвоячення з родиною дитини і стає так близкий родині дитини, що навіть мати може в його присутности зняти заслону з лиця.

Похорони та смуток за помершими є рівнож управильнені альбанськими звичаями. Вдова, яка не виходить вдруге заміж, не скидає з себе нїколи жалібного одіня. Всї лискучі предмети, як зеркала, лямпи, образи є в часї жалоби прикриті чорною матерією. Заслони з вікон усувають. Забрала смерть послїдного члена з родини, з яким вигасає родинне назвиско, то розбивають огнище в сьвітлиці дому. На місци, де стояло огнище, кладуть вязку терня, вікно дому замуровують, дерева на подвірю стинають, а цьвіти виривають з корінєм із землї.

ЧИ ЖОВНІРИ ХОЧУТЬ МИРА?

Запитайте ся їх самих, — радить кореспондент нюйорської часописи „Ґлоб", Освалд Шитте. — Запитайте ся також про се їх матерій і сестер.

Чому воно так є, що коли тепер всї обговорюють справу мира, то анї один з них не згадає за тих 30.000.000 жовнірів, котрі чейже є в тій справі найбільше интересовані? А ті жовніри знаходять ся в обіймах зимових окопів, виставлені на смерть. Їх не питають, як вони задивляють ся на сю велику квестію: чи війна має покінчити ся, чи нї.

Майже два роки я звиджував всї фронти і богато воєнних теренів — каже Шитте — і говорив з жовнірами та полоненими всїх національностий. Я є певний, що їх опінія по обох сторонах 2.000-милевого воєнного фронту є за миром.

Ані один не думає поспитати матерій, жінок, наречених і сестер сих 30.000.000, котрі сидять дома і очікують вістий, чи їх улюблені мають якусь вартість у тій цїні, яку людство платить за війну. Чи думаєте, що їх голос є за війною?

Коли хтонебудь думає, що теперішна дискусія є питанєм чисто академічної дипльоматії, — каже О. Шитте — то я позволю собі сказати, що коли мира тепер не буде, то новий рік принесе більше страховищ ніж останні 29 місяців. Зимова офензива буде найстрашнїйшою в історії війни — так, у всесьвітній історії. Воєнна техніка стає чимраз жорстокійша. За останних 8 місяців війни убито більше ніж за 18 попередних місяців. За слїдуючих вісїм місяців упаде більше трупів ніж за час дотеперішних 29 місяців.

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

(Передрук заборонений).

65. Естер Розенблюм.

Як що засланцям і взагалі погано живеть ся в далекій Сибіри, то засланим жінкам, а особливо молодим та гарним дівчатам сто раз гірше.

Крім усіх бід, що сиплють ся на засланців, жінки мають клопіт ще і з непрошеними поклонниками, котрих коло жінки або дівчини на засланю так богато, як мух у літі.

Коли таким „поклонником" є засланець, то від нього лекше відбитись, але коли з „любовю" само начальство лізе, то тут уже шутки погані. Якраз така пригода трафилась молодій дівчині Жидівці Естері Розенблюм.

Заслали її на Сибір чи то з ковенської, чи то з гродненської губернії — я вже тепер і не докажу сього, а за що заслали, того Розенблюм і сама, як і більшість засланців — не знала.

В Нарпмськім краю вона жила в невеличкім селі Алатаєві, що лежить 12 верств від Нариму.

Якось в початку липня 1915 року приїхала вона в Нарим на кілька днів і 21. липня поверталась назад. Всі 12 верств їхати треба було човном по ріці Кеті. Крім лодочника і неї в човні був ще і стражник Юліян Матерко, що також повертав ся з Нариму до Алатаєва.

І от тут то стражник і підсипав ся зі своїми любощами до дівчини... Але щоб часом не збрехати, або не зробити помилки в сій інтимній справі, я лучше подам тут скаргу Естери Розенблюм, яку вона післала 12. серпня прокураторови томського окружного суду.

Ось дословний зміст тої скарги.

„Дня 21. липня сього року я їхала в човні з Нариму в село Алатаєво. Крім лодочника разом зі мною їхав і стражник-вартівник Юліян Матерко.

„Доїхавши до півдороги, стражник Матерко звелів лодочникови пристати до берега, виліз з човна сам і мені звелів вилізти.

„Коли я запитала, на що се робить ся, стражник Матерко сказав, що далі ріка дуже мілка*) і човен з двома людьми може десь застрягнути в піску.

„Я повірила і пійшла берегом ріки туди, де мав знову пристати човен. Беріг ріки увесь заріс дрібним густим лісом. І отут, в густих кущах, стражник Матерко припинив мене і почав приставати зі своїми любощами, почав домагатись, щоб я віддалась йому. Я дуже злякалась, бо кругом не було нікого, почала загрожувати стражникови скаргою на нього приставови, але він не звернув на те жадної уваги, обхопив мене і хотів повалити на землю. Зібравши всі свої сили, я вирвала ся з рук стражника і побігла берегом, кричучи о ратунок. Мої крики почув лодочник, привернув човен до берега, я вскочила в човен, а за кілька хвилин прибіг і гнавший ся за мною стражник Матерко і почав лаяти мене проституткою і ріжними поганими лайками.

„В Алатаєві стражник Матерко почав розпускати про мене ріжні сплетні; говорив скрізь ніби я є проститутка і таке инше, чим образив мене не тільки взагалі яко людину, а і особисто яко дівчину і оганьбив мене серед засланців.

„Крім того, стрічаючи мене на селі, стражник Матерко кождий раз накидаєть ся на мене з лайками, а коли я приобіцяла оскаржити його до суду, він сказав:

— Для таких як ти суду в Росії нема! А тут я зроблю з тобою, що хочу, бо я є начальником цілого села.

„На підставі всього того, що я тут розказала, покірно прошу Ваше Превосходительство потягнути стражника Юліяна Матерка до судової відвічальности за лайки, сплетні, ганьбу і за намір знасилувати мене. Що я в сій своїй скарзі Вашому Превосходительству розказала щиру правду про все, як воно було, то можуть ствердити такі сьвідки: місцеві селяни Іван Арістов і Явдока Коваль і засланці Іван Булянов та Іван Невядомський".

Коли стражник Матерко сказав Естері Розенблюм, що такі як вона не будуть мати в Росії правосудія, то не помилив ся. Зі скарги Естери Розенблюм нічого не вийшло. Сими днями я мав уже нагоду розказати в своїх „Сибірських спогадах", що всякі розсліджуваня переступків урядників робить начальство тих урядників і ніякий прокуратор безпосередно не може потягнути до суду навіть такого малого урядника як стражник. Треба, щоб на се згодило ся начальство того стражника. Так було і зі скаргою Естери Розенблюм.

Прокуратор передав її скаргу губернаторови, губернатор справникови, а справник приставови.

Візвав до себе в канцелярію пристав Вальтер стражника Матерка і Естеру Розенблюм, розпитав, як там було діло і написав, що скарга Розенблюм на підставі своїй нічого не має, що сама Естер Розенблюм є хора на істерію і всю сю історію видумала.

Сьвідків пристав не розпитував.

Само собою розуміє ся, що як би Розенблюм захтіла провадити свою справу далі і домагалась би иншого розсліджуваня, то врешті могла би добитись сатисфакції, але вона вже з досьвіду знала, що се не так легко і часу богато пройде, а тимчасом поліція з нею, яко з засланою, може зробити, що схоче; клопоту і лиха потім і не оббереш ся. Плюнула на все і вже нових скарг нікуди не подавала. Вона просила тільки, аби її перевели з Алатаєва в якенебудь инше місце, аби бути дальше від стражника Матерка, котрий не дає їй жити, але пристав і на се прошенє не звернув уваги.

Для мене нічого дивного нема в тім, що пристав Вальтер покрив переступок стражника Матерка, бо і сам пристав був оскаржений перед прокуратором за знасилуванє засланої дівчини-Жидівки.

Слідство з тої скарги провадилось дуже довго і з нього вийшли цілі томи скандальних матеріялів, але про сю огидну історію другим разом.

*) По сій ріці (Кеть) їздять пароходи.

Коли взяти під увагу всі ті користи, які У. Н. Союз дає своїм членам, то його треба вважати за найтаньшу орґанізацію не лише між українськими, але й між чужими орґанізаціями!

Адреса:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

„РАТУЙМО ФРАНЦУСЬКУ НАЦІЮ!"

Під таким заголовком помістив паризький „Матін" статю Мавріса Лятулля, професора медичної академії в Парижи.

Згадавши короткими словами про загально-европейське нещастє, яке спричинила нинішна війна, професор Лятулль пише:

„В часі голосного бренькоту оружа, підчас траґічних місяців, які ми прожили, для нашої будучности грозить новий страшний проблєм; тим проблємом є французькі цифри уродин. Ніодно питанє, яким кождого дня по війні ми мусимо занимати ся, не є таким страшним, як власне питанє уродин. Чи наша вітчина буде мати завтра стільки дітий, аби на нашій землі можна розвивати цивілізацію? Чи наша вітчина і наш нарід буде в силі відгравати ту ролю, яка нам припала у великій драмі людства?...

„Вже довго перед вибухом сеї війни статистика виказувала занепокоюючий упадок наших новонароджених. В 1911 році вродило ся у Франції 742.000 дітий. Які-ж цифри новонароджених будуть по скінченю сеї війни?

„Яка страшна статистика рекрутів... В 1893 році до французької армії зрекрутовано 343.000 мущин, а в роках 1911—1914. (за чотири роки) Франція дістала всього 293.000 жовнірів. Коротко сказавши, наш шалений убуток в нації грозить нам загибелию, знищенєм, руїною... І при тім вже від кількох літ наші славні учені голосили нам се! Ох! — вони проповідували правду на пустини...

„Що-ж є тою глибокою причиною занепаду наших національних сил? Болюча правда є, що численні французькі родини, лише наслідком індивідуального еґоїзму, старають ся о як найменьший приріст: одна дитина а найбільше дві — отсе метода, якої навчились придержувати ся наші родини. Помножіть свої доми, не збивайте гроший аж понад міру, будуйте нові доми і жийте, як повинно ся жити. Наш нарід ще не знає, що могучість нації є забезпечена лише людським приростом; не знає, що ми йдемо на стрічу самовбийству...

„Павло Бенажет запропонував, а французький парлямент ухвалив, аби з днем 1. січня 1917 року правительство платило родинам премії за новонароджені діти. Вносячи свою резолюцію, Бенажет покликував ся на слова Пінарда: „Коли в інтересі родичів лежить мати діти, коли діти замісць тягару будуть для родичів помочию, то лише тоді цифри уродин у Франції можуть побільшити ся".

„Бенажет, дотеперішний справоздавець военного буджету, надіє ся, що французькі женщини не одно, ані двоє, але троє або четверо дітий будуть бажати, бо лише трета і четверта дитина є так здоровою, що зможе удержати расу. Назначені премії (500 франків за дві перші дитини, 1.000 фр. за трету і 2.000 фр. за четверту) є власностию матери, без огляду на те, чи вона замужна, чи ні. Премії для материй правительство буде виплачувати аж в рік по уродженю дитини.

„Французи Франції! — так кінчить свою статю Мавріс Лятулль — Читайте закон Бенажета. Пристосовуйте ся до нього. Дайте змогу своїм женщинам надіяти ся, що завтра буде красше, що зло вкінци скінчить ся. Будьте блаженні ті, що виратуєте Францію!"

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ВЖЕ ПОРА ЗАМОВЛЯТИ

КОЛЯДИ

Нове видане містить:

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕНЄ з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних.

— ЦІНА 20 ЦЕНТІВ. —

Пишіть на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Бомба коло мешканя ґовернора стейту Юта.

На саме Різдво (25 грудня) під мурами мешканя Віліяма Спрая в Солт Лейк Сіти, ґовернора стейту Юта, знайдено бомбу, яка була би висадила цілий дім у воздух, коли би була експльодувала. Хто підложив бомбу, покищо не знати. Підозріне паде на місцевих членів орґанізації „І. В. В.", які є обурені на ґовернора за смерть Дж. Гілстрома.

Жиди скликують конґрес.

Американські Жиди рішили скликати конґрес, аби на нім спільно порадити ся над своєю дальшою політичною і запомоговою акцією. Конґрес відбудеть ся у Вашінґтоні 1-го мая 1917 року, або скорше.

Батько ворогом своєї дитини.

Бернард Сміт, 34-літний мущина і батько дітий, в Джерзи Сіти, Н. Дж., в день Різдва дав свому 12-літному синови і 7-літному синкови свого сусіда вина. Діти так похорували ся, що їх сейчас мусіли дати до шпиталю під опіку лікаря. Безумного Сміта поліцийні власти забрали до суду, де відбудеть ся розправа.

Щастє ходить за людиною.

Панна М. Ґесс із Линн, Масс., якій вже кілька літ тому, як відумер батько, не знала нїщо про свій спадок. Вона почувала себе за цілком убогу дівчину і працювала за звичайну канцелярійну робітницю. Колиж її на щастє судилось запізнати ся з одним студентом із університету Гарвард, в Кембрідж, Масс. Студент заявив її свою готовість оженити ся з нею. Почувши про се другий батько дівчини, дуже зрадів. Він уподобав собі жениха своєї пасербиці і перший раз виявив її тайну, що її перший батько оставив її у спадку 7,000.000 долярів.

„Нема жінки, то давай 1.000 долярів".

Альберт Шор з Ню Йорку виграв 1.000 долярів в закладі з Джорджем Гофманом. На кілька тижнів перед Різдвом вони оба пійшли взаклад, що Гофман до Різдвяних сьвят має вишукати Шорови дівчину за жінку, бо в противнім разі заплатить йому 1.000 долярів. Шукав, шукав, але жінки не знайшов для Шора. Прийшли Різдвяні сьвята, а в Шора в хаті ще жінки нема. Конець-кінцем Гофман мусів признати, що заклад програв і виплатив Шорови 1.000 долярів.

НОВИНКИ.

Безженство серед грецько-католицького духовенства.

До сьогорічної дієцезіяльної ординації (висьвяченя) — як пише львівське „Діло" — зголосило ся кількох безженних кандидатів на сьвящеників грецько-католицького обряду. То явище у львівській грецько-католицькій дієцезії звертає увагу, що воно не є викликане висшими духовними властями, але що воно повстало підчас теперішної війни між самими таки кандидатами богословя. Безженні богослови вже підчас весняних сьвячень творили четверту часть ординованих; тепер число їх має сягати до половини. Треба числити ся з можливостию, що з часом число безженних сьвящеників візьме верх, а тоді буде можливо увести целібат серед загалу українського духовенства. Щораз більше число молодих грецько-католицьких богословів вибирає безженство, аби можна більше сил віддати для свого покликаня і для праці на народній ниві. Серед питомців львівського семинара стан безженства починає дуже переважати.

Румунські збігці.

В „Кієвских Епархіяльних Ведомостях" читаємо таку телеграму: В уманськім, липовецькім, звенигородськім, черкаськім, канівськім, таращанськім, сквирськім і васильківськім повіті київської ґубернії розпоряджено, аби там розселити 15.000 утікачів-Румунів з Добруджі.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. К. Шікаґо, Ілл. Ваша допись не буде поміщена. Шкода дорого місця і часу, аби занимати ся тим, що там вічеві бесідники говорили. Їх справа вимагає, аби говорити, а нїщо не робити, знова наша справа вимагає, аби меньше говорити, а більше працювати.

І. Г. Шікаґо, Ілл. Ваша допись про віче, яке відбуло ся в Шікаґо, не буде поміщена. В ній береть ся в оборону Польщу, яка вдійсности є ворогом України.

П. Бойчук, Клівленд, О. Ваш вірш, „Тримаймо ся дружно", поміщений у 153-тім числі „Свободи".

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від 270, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 30 грудня 1916 р., о годині 7. вечером в гали під ч. 1012 Нюарк евеню. На тім мітінґу буде справоздане урядників з цілорічних приходів і розходів, як також вибір нового уряду на рік 1917. Неявивший ся член підпадає карі 50 цнт., а урядник $1.00. — В. Гіль, предс.; А. Рубінович, кас.; М. Баран, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 31. грудня 1916 р., в гали церковній точно о год. 12. в полудне. Програма мітінґу відбудеть ся в слідуючім порядку: 1). Справоздане уряду. 2). Дискусії над справозданем урядників. 3). Вибір урядників на рік 1917. 4). Затвердженя або зміни декотрих ухвал. 5). Приниманє нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза за половину вступного. Всі члени мають виповнити свої залеглости і кари, бо в противнім случаю будуть суспендовані з тов. і У. Н. Союза. — М. Іванцьо, кошовий; М. Дзядик, скарбник; Й. Вадяк, писар.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла. від. 209, подає до відома всім членам, що річний мітінґ відбудеть ся 30. грудня с. р., точно о год. 6.30 вечером в парохіяльній гали при Ровей евені. Обовязком кождого члена вирівнати свої вкладки до Братства і до У. Н. Союза. Буде вибір нового уряду і важні справи до полагодженя. Нових членів будемо приймати за половину вступного. — Й. Гінда, предс.; Й. Клебан, кас.; Й. Войнаровський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, повідомляє, що річні збори відбудуть ся в суботу, дня 30. грудня, точно о 8-мій годині вечером, в гали п. Головчака під ч. 509 Іст 5-та ул. Обовязком кождого члена явитись і вирівнати свої залеглости. Неявивші ся підпадають карі 50 цнт. — І. Костецький, голова.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. „Сокіл", від. 336, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся дня 31. грудня 1916 р., о год. 7-мій вечером в церковній гали. Пригадуєть ся також укр. Банді тов. „Сокіл", що кождий член повинен прийти на сей мітінґ, бо будуть важні справи до полагодженя. Також старий уряд здасть справоздане зі свого діловодства за рік 1916, по сім наступить вибір нового уряду на рік 1917-тий. Заразом подаємо до відома українській молодіжи в Клівленд, що тов. „Сокіл" на річнім мітінґу буде приймати нових членів до Товариства без вступного а до У. Н. Союза за половину вступного. По близші інформації прошу голосити ся до секретаря тов. „Сокіл", під ч. 2334 Вест 7-ма ул. ріг Каледж. — І. Клим, предс.; І. Литвак, кас.; В. Волянський, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 248, подає до відомости своїм членам, що товариство отримало запрошенє від Американців взяти участь в їх поході в день Нового року (1-го січня). Отож обовязком кождого члена явити ся в той день в гали п. Сутпка, о 12. годині в полудне, бо о годині 1.30 пополудни вирушить наше братство з прапорами в поході на означене Американцями місце. Котрий член неявив би ся без важної причини, то заплатить $2.00 кари, а коли сего не послухає, то поступить ся з ним після статута. Також запрошуємо і не-членів, котрі хотіли би причинити ся до звеличеня нашого походу. Шапки і відзнаки дістануть в гали. — О. Собчак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 30. грудня с. р., о годині 7.30 вечер, в льокали тов. Р. А. Горожан, 822 Френклін ул. Обовязком кождого члена прибути, бо є дуже важні справи до полагодженя. — М. Качмарчик, предс.; І. Пеленський, кас.; М. Гибак, писар.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Подаєсь до відома, що дня 31-го грудня 1916 р. відбудуть ся ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ скликані центральним комітетом нюарських товариств з слідуючим порядком дневним:

1) Справоздане Центрального Комітету;
2) Обговорене справи Народного Дому;
3) Вибір Центрального Комітету на рік 1917.

Члени місцевих товариств як і всі Українці повинні явити ся на сих зборах. Початок точно о другій годині пополудни. Збори відбудуть ся на гали НЄМЧИКА, 255 КОРТ СТР., НЮАРК, Н. ДЖ. — КОМІТЕТ. 156

ПОВІДОМЛЕНЄ.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Подаєсь до загальної відомости, що другі Загальні Збори Українських Січових Стрільців відбудуть ся в суботу, дня 30. грудня б. р., в гали під ч. 134 Іст 7-ма улиця, Ню Йорк, точно о годині 8-мій вечером. Всі члени мусять явити ся в означений час. Крім вибору старшини на слідуючий рік, є дуже важні справи до полагодженя. Добра нагода для всіх любителів ґімнастики стати членами висше згаданого Товариства, бо на зборах будемо приймати членів без вступного. — Ол. Гиса, осаул. 56-57

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ким.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

Пошукую своєї жени МАРІЇ ГНАТУШКО з Доброї шляхоцької, повіт Сянік, Галичина, котру упровадив МИХАЙЛО ДУХНЯК з Брижави, повіт Добромиль. Забрали двоє дітий: 6-літного хлопця Митра і 10-місячне дівча Касю і утікли; 4-ро літне дівча Ганю лишили мені. Михайло Духняк має в краю жінку і двоє дітий, а тут мабуть пише ся на моє імя, бо забрав метрики моїх дітий. Хто би знав про мою жінку, або вона сама, най мене повідомить, а я пішлю їй гроший на тикет, нехай повертає до мене і до своєї дитини, яка за нею тужить. А тому хто мені донесе про мою жінку, дам нагороду. Моя адреса: Stephen Hnatushko, 900 Mt. Vernon Ave. Scranton, Pa. 151-65

Пошукую **АННУ БАБЯК** з Плаучи Малої пов. Бережани. Перед 4. роками мешкала в нюйорськім стейті. Хто би о ній знав, або вона сама, зволить ласкаво зголоситись на адресу: Harry Benedack. 609 W. Literary Rd., Cleveland, O. 55-57

Пошукую свого краяна **ҐЕНИКА ТОМОРУКА**, котрий походить з села Василів, пов. Заставна, Буковина. Перебував через 3 роки в Шікаґо, Ілл. Хто би о нім знав, або він сам, нехай напише на адресу: Nich. Boyczuk, 1947 W. Ohio St., Chicago, Ill. 55-56

Пошукую у важній справі **ҐРИЦЯ КЛІТЧИ, МИХАЙЛА КЛІТЧИ, МИХАЙЛА СУМИКА, ІВАНА ОНИСЬКОГО І ПЕТРА ҐУРНЯКА.** Усі походять з Сернок Середних, пов. Рогатин. Хто би о них знав, або вони самі, зволять зголосити ся на адресу: Iwan Yacyshyn, Box 70, Olean, N. Y. 55-56

ПОШУКУЄТЬ СЯ ДОБРОЇ І СОВІСТНОЇ КУХАРКИ до дому священика. Платня після умови. Голосити ся на адресу: Rev. V. Ulanytzky, 198 Ontario St., Cohoes, N. Y. 56-1

Пошукую свою дочку **АНЕЛЮ ПАНАСЕВИЧ**. Походить з села Ворохта, пов. Надвірна, Гал. Хто би о ній знав, або вона сама, зволить ласкаво зголосити ся на адресу: Sem Panas, Box 8. Blandburg, Pa. 56

Пошукую свояка **МИКИТУ КОПИЧИН**, родом зі Стрілиск Старих, пов. Бібрка, Попередно перебував в Нюарку, Н. Дж. Хто з моїх знакомих знав би про него, або він сам, зволить зголосити ся до мене на адресу: John Berezowsky, 2nd Company, C. A. C., Fort William, Maine. 56-1

Пошукую свого брата **ІВАНА КУРИЛО**, з села Махнова, пов. Рава Руська. Перед трома роками перебував в Детроїт, Міш., Аддісон Евеня ч. 3. Хто би про него знав, або він сам, прошу ласкаво зголосити ся до: Roman Kurylo, 817 Carson St., Pittsburg, Pa. 56-1

Пошукую братів **ГРИНЬКА, ВАСИЛЯ І МИРОНКА СЕНКІВ.** Вони перебували в Сиракюз, Н. Й., а походять з села Котурів, пов. Підгайці. Хто би о них знав, або вони самі, зволять зголоситись на адресу: Onufrey Synkiw, 4523 Gaul St., Bridesburg, Philadelphia, Pa. 56-57

ПРОДАМ 52-АКРОВУ ФАРМУ, 100 штук дерева овочевих, нові будинки, хата на 7 кімнат, студня, 2 коні, 2 корові, 100 курий, сіно, овес, кукуруза. Земля чорна, добра під управу цибулї, салери і инші продукта. За ціною голоситись до властителя: John Smith, Box 101, Whippany, N. J. 46-13

Я ЮРКО КІРАЛЬ подаю до відома своїм краянам і знакомим, що моя теперішна адреса звучить: Geo. Kerrall, 16 Orchard St., Rankin, Pa. 55-56

В КНИГАРНІ „СВОБОДИ" МОЖНА НАБУТИ

НАРОДНІ КАЗКИ

Володимира Гнатюка.

ДОТЕПЕР ВИЙШЛО 7 КНИЖОЧОК.

1) ЯК ІВАН ЗРОБИВ ЧУДЕСНЕ СУДНО і при помочи товаришів дістав царівну за жінку.

2) І. ЯК ЦАРЕВИЧ ЛІТАВ ДО ЦАРІВНИ. II. ЯК ЦАРЕВИЧ ЗАПИСАНИЙ ЧОРТОВИ, визводив ся від нього і оженив ся з його донькою.

3) ІСТОРІЯ ПРО ТРИЙЦЯТЬ ОДНОГО.

4) ЯК ПАЛІЙ ВИЗВОЛИВ ВІД СМОКА СЕСТРУ І БРАТІВ, ТА ПРОВЧИВ КАПУША.

5) ПРИГОДИ НАЙМОЛОДШОГО БРАТА.

6) І. ЯК КОРОЛЕВИЧ ВОЮВАВ ІЗ ЧОРТОМ. II. ТРИ БРАТИ І ЦІЛЮЩА МОЛОДИЛЬНА МАСТЬ.

7) І. НЕ РОДИ СЯ КРАСНИЙ, АЛЕ ЩАСНИЙ. II. БРАТ ІЗ МІСЯЦЕМ, СЕСТРА ЗІ ЗВІЗДАМИ І ПРЕКРАСНА ОЛЕНА.

До сих 7 книжочок додаємо ще „ЗБІРКУ ПОВІСТОК", так що ціна за 8 книжочок враз з пересилкою всего $1.00.

Належитість можна висилати також стемпсами. — Замовленя посилайте до:

„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ВСІ СЕКРЕТНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

DR. JOHN SMITH. JR.
327 E. 17 Street, New York, N. Y.

Годback урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493 86—

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Перша і найбільша УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ має на складі великий вибір всяких українських книжок ріжного змісту а також великий вибір календарів сегорічних з описами з поля війни по 50 і 60 цнт. — Кромі книгарні маємо великий склад годинників, ґрамофонів, бритв а також музичних інструментів. Пишіть по наші 2 катальоґи і залучіть кілька марок на пересилку. 15чв57

UKRAINSKA TORHOWLA,
1926 W. Huron St., Dept. 10. Chicago, Iill

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ СПІВОЛЮБИВОЇ ПУБЛИКИ

ВИЙШОВ З ДРУКУ

ПЕРШИЙ ЗБІРНИК
НАЙКРАСШИХ 50 УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ.

На один голос, тенор або сопран. Ціна ....65 цнт.

Також появив ся Перший Збірник 50 українських пісень на пяно сольо (або акомпаніяменту) Ціна 75 ц.

Окрім повисших вийшли ще збірники 50 УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ на скрипку, корнет, мандоліну, клярнет і барітон (скрипковий ключ). Ціна кождого збірника по ....50 цнт.

Богато других кусників музичних маю до продажи.

СПІВАНИК найкрасших українських пісень. Ціна 20 ц.

Нові катальоґи висилаю за одержанєм 2 цнт. марки.

Зі всіма замовленями просить ся звертати до Головного Складу нот і театральних штук, на адресу:

H. E. SMOLEN, Musical Director,
53 Lenox Ave., New York, N. Y.

Мої виданя є до набутя також у всіх українських книгарнях.

ДИПЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і слухачка нюйорського університету учить анґлійського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових: технічних, механічних і торговельних. Інформації устні або писемні уділює: 07—
M. SCHWARTZ, 168 E. 89th St., New York, N. Y., Tel. Lenox 6096

EXTRA Цілковите виліченє сухіт, опухлень, нервові атаки, болї голови, ревматизм, слабости жолудка, запір, врату слуху, ослабленє мязних органів і убезвладненя, протягом 6 до 10 тижнів, у старих і молодих. Ратуйте ся і не зволікайте. Не терпіть а удайте ся сейчас за помочию, в анґлійській мові, до: 154-09

MOUNTAIN VIEW SANITARIUM,
Seymour, Conn.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—

UKRAINSKA KNYHARNIA
951 W. Erie St., Dpt. II, Chicago, Ill.

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—

M. PETROWSKY, Family Liquor Store. 1500 S. 3rd St., St. Louis, Mo.

ДАРОМ ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ВОЄННУ МАПУ ГАЛИЧИНИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ХТО ПОДАСТЬ НАМ 5 ДОБРИХ АДРЕСІВ СВОЇХ ЗНАКОМИХ. НА ПЕРЕСИЛКУ ЗАЛУЧІТЬ 5 Ц. В СТЕМПСАХ.—ПИШІТЬ ЩЕ НИНІ ДО: 31—

UKRAINSKA KNYHARNIA
34 East 7th Street, New York, N. Y.

Винаходи подаємо до ОПАТЕНТОВАНЯ. Належитість адвокатську заплатите по отриманю рисунків як і копії паперів до замельдованя і як будете вдоволені. Книжочка з описом як патентувати, „ЩО ВИНАХОДИТИ" і порада ПАТЕНТОВА ДАРОМ.—ВАШІНҐТОН є місцем Патентового Уряду. Нашим костумерам помагаємо продавати опатентовані винаходи. Пишіть в своїй мові до одного з наших офісів: 155вч—

AMERICAN-EUROPEAN PATENT OFICES, (S.)

309 Broadway New York, N. Y.	404 Barrister Bldg. Washington D. C.

Р У С Ь К И Й   Б А З А Р

МАЄ НА СКЛАДІ ВЕЛИКИ ВИБІР **ВЗОРІВ ДО ВИШИВАНЯ**

Книжка № 2-гий 75 цнт.; № 3-ий 40 цнт.; № 4-ий 75 цнт.; № 5-ий 50 цнт.; № 6-ий 10 цнт.; № 8-ий 35 цт.

МАЄМО ВИШИВАНІ СОРОЧКИ І КРАВАТКИ.

Виробляємо також ґердани з кораликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з меньших кораликів $2.50. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: 134—

RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y

EXTRA!!! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо опис дуже цікавої і интересовної книжки, в котрій містить ся понад 500 образків так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2-центи марку. 135-157

THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 East 14th Street, New York, N. Y.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького, І. Мазепи і Ів. Котляревського. Величина 16x20 цалів, ціна 50 цнт. за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 75ч—

RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посїдає великий склад першорядних народних руськоукраїнських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волося, бороди, вуса, шишки і т. п. Річи ті випозичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.
Телефон: 514 Jersey City.

ДАРОМ ДЛЯ КАВАЛЄРІВ

ВИСИЛАЄМО ФОТОҐРАФІЇ ГАРНИХ ДІВЧАТ. — Адресуйте: 135-157

THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 East 14th Street, New York, N. Y.

ВІЙНА! ВІЙНА!

Чи хочете бачити як виглядає теперішна европейська війна? Чи хочете бачити як відбувають ся найбільші боротьби в Галичині, Росії, Франції і Туреччині?

Чи Ви хочете бачити як воюють цепеліни у воздусі а субмарини на мори.

То всьо можете побачити у себе в дома і то дуже таним коштом!

На днях ми отримали велику скількість воєнних образків до СТЕРЕОСКОПІВ знятих з поля битви. Сей Стереоскоп який тут бачите побільшує образки до природної величини, представляє немов би живі особи. Коштує лише 75 цнт., I. II. і III. серія, то є 75 воєнних образків за $1.00. 128—

25 образків житя Ісуса Христа за..............35 цнт.
25 образків подорож довкола сьвіта за...........35 цнт.
25 образків подорож по великих містах амер. за 35 цнт.

Хто витне се оголошенє і пришле замовленє в коротким часї, той дістане дві воєнні мапи даром, які є дуже потрібні кождому під сю пору. Пишіть ще нині:

UKRAINSKYJ BAZAR,
34 East 7th Street, New York, N. Y.

РАТУЙТЕ ПІЯКА!!!

Наколи горівка не спалила ще піякови жолудка і алькоголь не знищив кишок і всїх житєвих сил, наколи ще піяк не стратив енерґії, цілковиту охоту до праці і житя, наколи ще єсть в нім бодай дрібка чести людської і доки смерть ще не простягне руку по свою офіру— РАТУЙ ПІЯКА!

Жінко! Єсли твій муж єсть піяком і тратить тяжко запрацьований гріш на горівку і инші напитки, а через що і ти терпиш неволю, УДАЙ СЯ ПО ПОРАДУ, КОТРУ ДІСТАНЕШ ЗОВСІМ ДАРОМ, як се зробити, ЩОБИ ТВІЙ МУЖ ПЕРЕСТАВ РАЗ НА ЗАВСЇГДИ ПИТИ. Порада тебе не коштує ані одного цента. 139-157

Чоловіче! Єсли маєш жену піячку або приятеля піяком, і хотївбись, щоби раз на все відучити їх сего поганого налогу, удай ся до нас по пораду, а ми радо дамо вказівки, як се зробити, ЩОБИ ПІЯНСТВО ЦІЛКОВИТО ВИКОРІНИТИ. Порада нічого не коштує а користь велика. — Голоситись можна особисто або написати лист до:

THE AMOR NOVELTIES CO.,
537 East 17th Street, New York, N. Y.

R. J. Glick АГЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

ЖМІЄЧНИК є одним з найлїпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів плечий, коленя і болів грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносїть ся до ґенерального агента залучаючи 2-центову марку на відповід. 14ч—

MIKE FEDIW,
47 Ridge St., Hastings upon Hudson, N.Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розї улиць
51ч- CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank

COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер ...
Ол. Бучак, урядн. банку

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A, New York, N. Y.
Телефон: Orchard 7568

DR. RICHTER'S Pain-Expeller.

найуспішнїйший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛЇЖА, СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оріґінальні пачки мають опаковане як побіч подано.

Не беріть пачок, які не мають нашої торговельної марки якора.

Фляшочки по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.

F. AD. RICHTER & CO.,
74-80 Washington St.,
NEW YORK, N.Y.

30 ЛІТ ПРАКТИКИ
ВИКЛЮЧНО ДЛЯ МУЩИН

Мій офіс є відомий читачам часописий. Мої стараня вилічили сотки Українців, як і Поляків та других Славян, котрі тепер жиють в Ню Йорку, Бруклині і околиці. По виліченю, вони посилають до мене своїх недужих приятелів, бо знають, що я ЛІЧУ СКОРО НАВІТЬ УТЯЖЛИВІ НЕДУГИ.

СТАРИЙ ДР. БРАЙН,
333 E. 17th St, New York City

Витніть се оголошенє і принесіть до мене, а я уділю Вам ПОРАДУ БЕЗПЛАТНО. Уміркований ціни за лїченє. Ніколи не рахую за богато.

Я є специяліст виключно для МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ.

ВАЖНЕ: Не тратьте часу і не шукайте инших способів лїченя. Будьте розсудні. Мущини маючі секретну недугу і бажаючі вилїчити ся скоро для заощадженя часу, гроший і болю, нехай піддадуть ся мойому догляндови.

УВАГА. Зрозуміла річ, що специяліст, як прим. я самий, лічить лїпше дану недугу, ніж родинні лікарі, які лічать всякі недуги. І споряджує ліки в своїм офісї. Зараз по першій візитї у мене побачите, що можу вилїчити Вас в можливо найкоротшім часї і цілковито.

В моїм офісї дістанете найлїпшу опіку яка дасть найлїпші успіхи.

ПРИЙДІТЬ ВПЕРВЕ ДО МЕНЕ. ЛИШЕ МУЩИНИ.

В моїм офісї можна розмовитись по українськи, польськи і анґлійськи.

Dr. BRYAN,

333 East 17th Street, NEW YORK, N. Y.
(помежи першою і другою улицею).

Офіс отворений кождого дня в тижни від 9-ої рано до 8-ої вечер.
В неділї рано від 9-ої до 1-ої год.
Висядьте з горішної зелїзниці або підземної при 18-ій або 14-ій улиці.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

Годинник і Музика.

Правда, що кожда родина потребує мати в своїм помешканю добрий і гарний годинник, але, як відомо, то годинник годинникови не рівний. Сей Годинник робить вам відразу дві служби: Показує години, як инші годинники, а як ви собі бажаєте послухати гарної музики, то тільки накрутіть автоматичну спружину, а він вам на превелике чудо заграє ріжні гарні твори, танці і инші арії. За кождим одним накрученєм грає 15 мінут. Сей чудовий Годинник має дуже гарні голоси і заступає грамофони та всї другі музичні інструменти. Він вам заграє лїпше, як якийнебудь другий інструмент і се велика приємність послухати такої гарної музики. До него не потребуєте докладати ані одного цента, тільки накрутити, а він вже грає. Купіть собі сей чудовий Годинник з музикою а будете певно вдоволені. Ґварантуємо його на 30 літ; є він варт $50.00, а ми постановили його продавати через сей місяць за $6.95. Він зроблений дуже гарно і сильно з самого мосяжу і позолочений; важить $6\frac{1}{2}$ фунтів. Витніть ще нині се оголошенє і зашліть лиш $1.00 задатку а ми вам його зараз вішлем. При відбираню його оглянете і зложите решту гроший. З Канади треба всї гроші згори висилати. 47чв57

Замовленя посилайте на адресу:

AMERICAN SUPPLY CO.,
1755 West Grand Ave, Dept. 109 Chicago, Ill.

ПЕРЕСТОРОГА!

$2.95

СТЕРЕЖІТЬ СЯ ФАЛШИВИХ ЕЛЄКТРИЧНИХ ПАСКІВ, що мають в собі небезпечні гризливі кваси, які входять в тіло і палять його, спричиняючи невиносимі БОЛІ І ВИКИДИ. Коли замовите собі такий пасок за послїплатою, то побачите, що він не має ані крихітки елєктрики і коли заплатите не більше як тільки $1.50, то викинулисьте гроші на небезпечну річ. Не беріть мене за слово, але спитайте своїх приятелів, що дали ся ошукати небезпечним гандлярам. МІЙ ПАСОК, О ВЕЛИКІЙ ЕЛЄКТРИЧНІЙ СИЛІ, є такий самий, які лікарі продають по $30.00 і є ґварантований яко такий, що має два рази більше електричних комірок, як якийнебудь другий пасок в тій самій ціні.

Ще раз поручаю Вам сей самий пасок по дуже низькій, ГУРТОВНІЙ ціні, $2.95 ДЛЯ МУЩИН, так виглядає як на образку, а $3.25 ДЛЯ ЖЕНЩИН. Купіть один такий сейчас і зачинайте новий рік З ВІДНОВЛЕНОЮ СИЛОЮ. Вишліть тільки 25 цнт. в марках почтових, а я вам сейчас вишлю пасок, а решту гроший заплатите дома по отриманю і випробованю його. — $100.00 НАГОРОДИ коли сей пасок не порушить голки морського компасу через камінь, цеглу або твердий деревляний стіл. — 144чс—

Адресуйте:

A. P. OWENS, Dep. E., 190 Quincy St. Brooklyn, N. Y.

ЕЛЄКТРИКА СЕ - ЖИТЄ.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ — ЧОМУ ТЕРПИТЕ? БУДЬТЕ СИЛЬНІ І ЗДОРОВІ. Увеселяйте ся і забезпечіть себе перед недугами в сїй порі. Чудові результати і поміч дають отсї пояси. Пещо зносити недугу, коли ми дамо Вам поміч так дешево? Ціль виробу сих поясів є ВІДЗИСКАТИ СИЛУ слабих частий тїла. Помічні вони на нервовість, обезсиленє, ревматизм, брак амбіції, проти болів жолудка, нирок, утроби і других так у мущин як і женщин. Вигідний до ношеня. Пришліть нам $1.50 враз з Вашою адресою а ми вишлемо Вам пояс сейчас, або вишлемо Вам на С. O. D. з дозволом оглянення тогож. Подайте Вашу міру в поясї.

FISHLEIGH & CO.,
65 ATHENAEUM Bldg., CHICAGO, ILL.

ROBERT LEWIN & COMPANY,

14 Smithfield Street, Dept. L. Pittsburgh, Pa.

Напротив „Мононґагеля Гавз".

ЗАЛОЖЕНА РОКУ 1872, ПЕРЕД ЗВИШ 43 РОКАМИ.

Стара славна фірма, де кождого добре обслужать. Найлучшої якости горівки, вина, лікери, розалїси і др., по найнизших цінах. Замовте собі на пробу, а ручимо, що будете вдоволені. Пишіть за цінником. Ми Вам сейчас вишлемо, як тільки його зажедаєте.

Тут подаємо деякі ціни товарів найлучшої якости, з яких Ви певно будете вдоволені:

	ЗА ҐАЛЬОН
Добра стара червона або біла горівка	$1.50—2.00—2.50—3.00
Арак	2.00—2.50
Добрий старий темний рум	2.00—2.50—3.00
Теркелиця	2.50—3.00
Добра расковиця або анижівка	1.50—2.00—2.50
Боровиця	2.00—2.50
Сильний алькоголь	3.00—3.50—4.00
Угорська сливовиця	2.50—3.00
Добра стара бренді	2.50—3.00
Бренди (з яблок або бросквинь)	2.50—3.00
Добре старе вино	1.50—2.00—2.50
Др. Алтерс гірне вино (старе)	2.50

Памятайте, що ми вплачуємо експрес або фрейт від всїх замовлень на $5.00 або висше. Вишліть гроші на моніордер, в реджістрованім листї або чек. Хочемо, щобисьте тільки раз спробували а ручимо, що будете нашим сталим костумером. Замовленя висилайте на повисше подану адресу.

54ч— ІВАН ГОРНЯК, управитель чужинецького департаменту.

RAYO ЛЯМПА Є ЛЕГКА ДО ПЕРЕНЕСЕНЯ

Позаяк її складові части є відповідно дібрані і поєдинчо зроблені.

Rayo є дешевою лямпою, а Ви не можете дістати лучшого сьвітла за більші гроші.

Її сьвітло є лагідне і найменьше мучить. Ясна, приємна полумінь Rayo лямпи є найлучшою помочию в найстараннійшій роботї.

Запалюєть ся без здійманя шкла чи умри. Легка до чищеня і зміненя ґноту. Зроблена в ріжних стилях і до всяких цілий.

Aladdin Security Oil уживаний до Rayo лямпи дає найлучше сьвітло за меньші гроші.

STANDARD OIL COMPANY
(New Jersey)
Newark New Jersey

НОВІСТЬ! ЧУДОВИЙ ВИНАХІД!

Найновійший годинник, який щойно тепер появив ся. Ніхто з вас ще не бачив такого чудового і новомодного годинника. Він є найновійшої системи і є найлїпший зі всїх годинників, які до сего часу появили ся. Подаємо заразом всї потрібні інформації, що сей чудовий годинник означає. І так: Він не тілько показує години і мінути, як кождий звичайний годинник, але разом є і будильником. Наколи накрутити його на певну годину, то дзвонить чи то в кишени чи на столї або під подушкою, голосно якби найголоснійший хатний будильник. Ніколи не спізнить ся, коли будете мати при собі се чудо. Се є щось небувалого а дуже пожиточного; він є дуже міцний, бо хотяй впаде то і так нічого йому не станеть ся, а навіть вложіть його на цїлу добу до води, то він буде йшов дальше. Хід має дуже чистий, так аж дзвонить, ніколи не пізнить ані на одну мінуту. Машинерія ніклева, на 15 камінів, в дуже гарній оправі і ґварантований на 25 літ. Сей годинник став ся дуже славним. Ми вже дістали тисячі подяк за него, і з певностию, хто з вас його купить то нам також подякує за него. Ніодин годинникар не має сих чудових годинників, тільки у нас можете їх набути. При замовленю не жадаємо від вас ані цента. Ми вишлемо вам годинник до оглянення і проби, а гроші зложите аж по отриманю годинника. Коли би не був добрий, або не такий, як тут описано, то просимо звернути назад. Разом з годинником висилаємо писемну ґваранцію. На короткий час знижилисьмо ціну на $6.50, пізнїйше той самий годинник буде коштувати $10.00 Коли хочете мати щось доброго і відповідного, то купіть собі сей новомодний годинник а будете вдоволені. Користайте з нагоди, бо ціна знижена лиш в сїм місяцю. Пишіть сейчас на адресу: 154ч—

STANDARD SUPPLY CO., 951 W. Erie Street, D. 2, Chicago, Ill.

Портрет,
Івана Франка

Щоби прийти в поміч тим товариствам, братствам і орґанізаціям, які хочуть сьвяткувати память Івана Франка концертами чи вечерками, видала „Свобода" портрет Івана Франка. Портрет є друкований на гарнім папери, величини 14x19 цалів, отже надасть ся зовсім до прикраси концертових галь, читалень та инших товариських льокалів. Пожаданим було би, щоби кожда українська родина завісила в своїй хаті портрет Франка, побіч портрету Шевченка, Хмельницького й инших визначних Українців.

Ціна портрету Франка дуже низка, бо виносить лише 25 центів і то вже з почтовою пересилкою.

Замовленя висилайте на адресу:

„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Василь Стефаник.

ЗАСІДАНЄ.

Радні поволи стягали ся до канцелярії. Кождий, заки входив до хати, висікав ся у сінях, обтирав ніс полою від кожуха і долонею ще доправляв. Отак кождий ішов межи люди. „Славайсу — На віки слава" тай сідав на лаві, що стояла довкола хати.

Радних було вже з половина, старші сиділи близше до стола, а молодші трохи подальше. В куті коло печи стояли сінники один на другім, а коло них чорна бляшана банька. То був шпиталь. То як раз або два рази до року написав лікар письмо до громади, що того а того дня буде в селї, то війт кликав до себе поліціяна Тому:

— Вже, небоже, мусиш завтра прихарити канцелярію, бо аді, прийшло письмо, що дохтор приїде. Обшуруєш трохи підлогу, посиплеш піском, розкладеш сінники по підлозї, понакриваєш їх лентухами, поналиваєш тої смердячої води з баньки по кутах — тай очи заткаємо. Є припіс, що шпиталь має бути на холєру тай мус бути!

Отак поліцай робив раз або два рази до року з канцелярії шпиталь. А як радні потім сходили ся на раду, то всї пчихали і казали: „Але бо паскудно смердит!" Ті, що були у війску, говорили, що певно лїкар робив „реперацію" і обмертвлював, та від того так вертить у носї. А Павло Дзїньо то вже добре мав ся. Він все дрімав на радї. То як радні пчихали від сопуху шпитального, то все казали:

— Павло мньигкий на голову, та ми лиш пчихаємо, а він таки спит. Треба дохтореви сказати, аби нам не обмертвлював радних, бо рада буде до нічого.

Павло нє боронив ся, лише глядів перестрашеними очима на радних, а лице його ставало ще чорнїйше, як було. Його поміркували в радї „намість дурного" — тай всї з него сьміяли ся.

Тепер радні сиділи на лаві тай балакали — поволи, лїниво. Кождий сидів, як йому було лїпше і як навик. Іван Плавюк, що сидів коло самого стола і був найстарший, схилив ся на черево, склав руки як до молитви, всунув їх межи колїна тай плював, покурюючи люльку. Долонї, ніс і колїна сусїдували з собою. Отак він сидів та вповідав за ярмарок.

— Дайте ми покій з такими ярмарками, як теперішні! Жиди з панами цїлий сьвіт займили. Хто продає — жид, а хто купує — пан! А люди дес-не-дес, що грубшу яку штуку продают. Тельитко, коровку — то ще, ще, але волів вже мало.

— Та бо тісно стало! А кождий собі ґадає: куплю тельитко, прикохаю, дес трохи полови запарю, гарбузів кину тай, уважиєте, шос приросте на обкидок. Тісні роки настали!

— Правда, що тісні. Дес давно то, бувало, ксьондзи ґіґкали на нарід, аби не пив, аби не гайнував, а тепер, видите, нарід і не пє і не гайнує, а ґрейціря рівно не видит. Гет нарід припер си, а на великдень таки рідко котрий солонину має. Так тьижко, вам кажу, як з каміня за тот ґрейцір!

— Всьо перевекслювало си. Таже давно і сеї худоби не було видко. Тепер худоба сама періста — тиролска, а давно була сама біла. Я ще цє такий дуже давний ґазда, а по жінцї взьивем такі білі воли як сніг, а роги мали такі, що в ворота не влізали си. То, бувало, так бігли як конї. А як їхавем до міста, том дзумбелав. Казали, що то була венґерска худоба, як ніби за цу кажут, що тиролска. Тай тогди була тана худоба, де-де-де-е!

— Тано продавало си тай тано куповало си, але лїпше було. Аді, таже то не лиш худоба инакша настала, а свинї-ж давно такі були? Були, видите, усілякої масти і шерсть по них довга і драґанисті на ногах, а теперішні самі білі і гладкі. То як станеш на свинцкі торговици, то так ними усіяно, як білим цвітом. Лиш Мадзурі помежи них з черевами похожают.

— То є відай усякий ґатунок. А ніби люди всї однакі? Якос бувем у Коломиї тай дивлю си — йде якес таке як дідько, Господи нї прости! Чорне лице гет цалком і руки. Гадаю собі: та цес аби де став у ночи на мостї, тай би кождому треба воду освітити. Та бо бігме! Якис жидок казав, що то такі люди є під сонцем.

— Та вже певне, що є усякий ґатунок. Мій Василь як був у Вігни при воську, та казав, що видів такі свинї, що анї вух анї рийки, анї ніг не видко, лиш таки толуб.

— Є всього на сьвітї, а біди найбільше...

Бесіда станула, бо війт надійшов.

— Та що май чувати в містї, віте?

— Коби гроші, то в містї би добре. Вижу, пани лиш зайдут на ресторацію тай пют та поїдают що найлїпше і гроші мают. Коби хоть на тиждень перекинути си в пана! — говорив війт.

— Як у якого пана. Бо є такі, що на соломі сплют, а зубами обіскают си. Зверьхи камазелька а сорочки нема. Лиш притулит на груди трошки полотенца тай убрав си! А неодин такий голоден, що би макух їв, — казав Проць, що давно у дворі служив.

— Та ще бувем у секретаря ізза тої толоки. Шос він минї там белендів тай каже, що коби, каже, у вашім селї менше люде тих казетів на поштї спроваджували. То, каже, ошуканство. Мужиків, каже є шос дуже багато. То як лиш двадціта пайка дасть по левови за казету, тай си зробля тисічі тисіченні гроший за дурно, за пусто. Такий панок, каже, все сам понаписує, тумана пустит, замастит, загладит, а мужики дурні, каже, читают та аж облизуют си, що панцке поле на люди перейде.

А ви певне стояли та потакували? — питав молодий радний Петро Антонів.

— Нї, бравем си з ним за-барки за якогос там латюгу, що туманит людий! Добре ксьондз із Грушевої карав, що нарід дає си на підмову всяким криміналникам, а потім каже, прийде що до чого, а вони ізнирли, а дурний нарід сидит по арештах. А тож мало попосочили та покалїчили?! Я лиш не люблю, як минї хто під ніс підкидає. Ніби я громаду продав або зрадив? Ніби пхаю си у вібір? Вибираєте кого хочете, а я стою на боцї.

— Ви би си пхали, але ми кличимо: ацю! Ви би ще й дітем ковбаси принесли до дому, — говорив Петро Антонів.

— Мовч, — закричав війт, — мовч, бо тьи скажу закувати, ти шмаркачу! Та дивіт си ґазди, ци я з ним свинї пас?

— Ви минї носа не обтерали, а на мою бесіду можете так потакувати як секретареви.

Сварка починала вже ставати бійкою і старий Іван вмішав ся в дїло.

— Ти, небоже Петре, не будь угурний, таже знаєш, що молодий мусит старшому змовчьити. Один чоловік такий, що не боїт си нічо, а другий тай боїт си. Я сам, ґазди, все за громадов стоявем і стою, але, бігме, на ваш збір не пішовбих. Якос я з осени був у містї. Надибає мене Злїсний тай каже: ходїт на збір та хоть на старість подивите си, як мужики до купи єднают си. Кажу я єму: бігме бих не пішов! Воно добре, що єднают си, бо як то приповідают, що громада великій чоловік, але я не піду. Я кажу, зріс і посивів, а ще в криминалї години не сидів. А тепер траба минї на старість нечести? Таже здає си ми, що би кожда маленька дитина в селї показувала: аді, вуйко Іван та в арештї сиділи! Не піду, тай не піду! Мій Николай ходит, але я не піду.

Якось старий Іван сим та не тим тай улагодив сварку. Лиш гнів лишив ся однако.

— Але ми балакаємо та балакаємо, а ви, віте, не кажете, чого ви нас поскликали? — питав ся Іван, аби сварка не обернула ся.

— Вже я вас не буду скликати, кобим добув своє, тай плюю на уряд та най вам шмаркачі вітуют.

— Але, але, ви гадаєте, що віта не найдемо, ми би з села на цїлу околицу вітів настарчили, — не дарував Петро.

— Та шос старший брат має на радї казати — говорив війт.

Старший брат церковний Василь почав говорити.

— От не знаю, ци то в четвер ци в пєтницу та прибіг до мене писарчин парубок. Ой, каже, вуйку, я видів, як стара Романиха зпід церькови дошку несла. Пішов я на другий день під церькову тай якурат нема одної дошки. То ще з тих, що від дзвінниці лишили си. Воно правда, що то вже здрихлавіли ті дошки, але як то зпід церькови рунтати? Тай, видите, така стара жінка тай киває тото, що не до неї. Пішов я до ксьондза тай уповідаю, а ксьондз кажут, що має си на раду дати знати, бо, кажут, як то церькову обкрадати! Я би, до пса, вже нічо не казав, якби воно моє, але церьковне та траба єго боронити — оскаржував Василь.

Всї радні мовчали, бо хто би то надїяв ся, що стара Романиха та злодїйка. Нїколи по селї не було за неї чутки, аби вона крала.

За хвилю увійшла Романиха. Стара, обдерта, з синим лицем. Станула коло дверий тай почала борзо крізь плач говорити:

— Я, ґаздики, вкрала ту дошку, таки-м украла, абисте знали, як мене мій син на старість обсербує! Та я в хатї не маю віхтика солімки, аби хоть покурити! Я сижу на печи тай замерзаю. Цїлому селови шию та прьиду тай пальцї ми деревіют. Очи ми вже скаправіли. Та ще кілько я зашию, аби душу погодувати — нема ґрейціря на топливце. Та я свому синови всю свою крішку дала, лиш собі один кут лишила, а він навіть до мене раз на місїць не подивит си. Аби увійшов та: бісе ци чорте, що ти дієш!? Нї тай нї!

— Але зпід церькови красти? Таже ваші гони, жінко, вже не довгі та памьитайте і на тот бік, абисте що принесли. Ви стара жінка, та я кажу, аби вас не замикати анї бити, лишень дасте лева на церькову тай йдїт собі з Богом, а більше аби я не чув за нїяку крадїжку, — судив війт.

Романиха кинула ся як опарена.

— Ой, віточку, та я вмру та не буду лева мати! Де минї лева, де, де, де?!

— Мус! — була відповідь.

Радні мовчали. Чули, що баба дуже бідує і знали, що лева не має. Але вкрала, що правда, то правда, тай ще зпід церкви! Вже мали гадку сказати, аби потрошки давала, пошусцї, по дві, як почав говорити Петро Антонів.

— Я би, люде, казав, аби таку бідну одову не карати. Церькова відай си не загріє одовиним левом. Дес то вповідают, що давно церькви западали си і робило си на тім місци озеро безконешне. Як би таких кервавих левів одовиних набрати та покласти в скарбону церьковну, тай відай би жадна церькова не стримала сліз одовиних. Це відай би було не по правдї. Та замісць аби церькова бабі дала, та ще ме від неї брати того студеного лева? Я якос був у баби за прьидивом. Вхожу, а в хатї студенїще, як у ґаздівскі стайни. На опецку горить каганець такий, як зеренце пшеницї, тай кільдо всего вогню у хатї. Баба сидить та мне пальцї як деревенї. Я би казав, ґазди, аби ви не казали єї платити того лева.

Війт злісно поглянув на Петра. Радним як коли би камінь із серця спав. Всї одним голосом заговорили, що не треба бабиного лева. І старий Іван сказав: а най Бог сохранит! Ще казали прикликати сина бабиного і старий Іван взяв єго картати.

— Мой, мой, таже вона тебе на ланї під корчем ховала та холоду шукала. Мой, таже вона тебе обпирала і облатувала і плакала, як ти до бранки йшов, а ти єї віхтика соломи не кинеш? Ей, коби я був вітом, я би тебе на остатнє вогниво скував! — проказував Іван.